

Nr 28

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om ökat rättsskydd för den enskilde i skattefrågor m. m.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:205 av herr *Isacson m. fl.* och II:273 av herr *Ringaby m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslå en sådan ändring av ersättningsbestämmelserna för provningsnämndens ledamöter, att en väl kvalificerad och allsidig sammansättning av provningsnämnderna möjliggöres;

2) de likalydande motionerna I:502 av herr *Eric Carlsson* och II:627 av herr *Jonasson*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att tiden för avlämnande av självdeklaration för enskild person och oskiftat dödsbo måtte framflyttas till den sista februari;

3) de likalydande motionerna I:526 av herr *Harald Pettersson m. fl.* och II:610 av fröken *Elmén m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning på sätt i motionerna anförts och förslag till riksdagen om åtgärder syftande till att förbättra den enskildes rättssäkerhet i skatteärenden; samt

4) motionen II:264 av herrar *Dahlgren* och *Gustafsson* i Stenkyrka, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag om senareläggning av sista dagen för inlämning av självdeklarationer och om förenkling av deklaraionsblanketterna.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I:205, I:502, II:264 och II:610.

Frågornas tidigare behandling m. m.

Rättsskyddet för den enskilde i skattefrågor

Vid 1964 års riksdag framställdes motionsyrkande om utredning och förslag till åtgärder syftande till att förbättra den enskildes rättssäkerhet i skatteärenden. Utredningsyrkandet avvisades av riksdagen på förslag av bevillningsutskottet i dess betänkande nr 61. Utskottet uttalade därvid bl. a. att taxeringsförordningens regler för taxeringsprocessen fick anses tillfredsställande från rättssäkerhetssynpunkt och att, i den mån brister i taxerings-

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1966. 7 saml. Nr 28

nämndernas handläggning av skatteärenden framkommit, detta berott på att bestämmelserna inte rätt tillämpats. Utskottet erinrade också om att på senare år ett flertal reformer genomförts på beskattningsområdet i syfte att effektivisera taxeringsarbetet, samtidigt som olika åtgärder vidtagits för att ytterligare tillgodose de skattskyldigas befogade krav på rättssäkerhet. Inrättandet av riksskattenämnden, 1956 års reform av taxeringsväsendet och införandet av den nya stadgan för kammarrätten hade alla varit ägnade att i hög grad förbättra den enskildes rättsskydd i taxeringsprocessen. Utskottet underströk vidare att pågående eller redan slutfört utredningsarbete kunde komma att resultera i beslut av avsevärd betydelse för rättssäkerheten i förvaltningsärenden. I samband härmed erinrade utskottet om att besvärssakkunniga i sitt betänkande »Lag om förvaltningsförfarandet» (SOU 1964:27) framlagt förslag till bestämmelser om bl. a. förvaltningsärendens handläggning i första instans, om besvär förfarandet, om särskilda rättsmedel och om kostnad i förvaltningsärenden. Särskild betydelse kunde enligt utskottets mening också tillmätas 1963 års JO-utredning, som hade till uppgift att överväga möjligheterna att genom förstärkning av JO-ämbetet minska riskerna för rättsintrång inom olika ämnesområden, förvaltningsdomstolskommittén, som hade att utreda frågan om den administrativa rättsskipningens omfattning och organisation samt landskontorsutredningen, som bl. a. hade att utreda frågan om lämpligheten av taxerings- och uppborädssektionernas utbrytande ur länsstyrelserna till fristående regionala myndigheter. Likaså kunde — menade utskottet — övergången till automatisk databehandling inom uppborädsväsendet komma att medföra betydande förbättringar inom taxeringsväsendet från effektivitets- och rättssäkerhetssynpunkt.

I fråga om motionsvis väckt förslag om tillsättande av *särskilda befattningshavare med uppgift att bevaka de skattskyldigas rätt* gentemot taxeringsintendenten konstaterade utskottet att taxeringsförordningens regler om granskning av deklarationer och om prövning av anförda besvär erbjöd tillräckliga garantier från rättsskyddssynpunkt och att utskottet därför inte kunde förorda tillsättande av sådana särskilda befattningshavare.

Utskottet kunde heller inte biträda förslag om rätt för enskild till ersättning för *kostnader i taxeringsprocessen* och om sådan ändring av uppborädsförordningen, att bestämmelsen i 85 § 2 mom. om befrielse från *kvarskatteränta för äkta makar* skulle av länsstyrelsen iaktas ex officio. Utskottet delade därvid motionärernas uppfattning att ifrågavarande båda spörsmål förtjänade uppmärksamhet från statsmakternas sida. I fråga om ersättning för rättegångskostnader förelåg emellertid redan ett förslag från besvärssakkunniga, vilka i sitt ovan omnämnda betänkande (SOU 1964:27) förordat införande av bestämmelser om rätt för enskild till kostnadsersättning av allmänna medel i förvaltningsärenden. Likaså hade förutsättningarna för iakttagande ex officio av den berörda bestämmelsen i uppborädsför-

ordningen redan prövats inom finansdepartementet. Utskottet ansåg sig därför sakna anledning att för det dåvarande medverka till en förnyad utredning av frågan.

Frågan om ökat rättsskydd för den enskilde i skatteärenden prövades av bevillningsutskottet också förra året. Utskottet tillstyrkte då (bet. nr 39) bifall till ett motionsyrkande om utredning i ämnet. Riksdagen biföll emellertid en vid betänkandet fogad reservation av herr John Ericsson m. fl., vari framförts synpunkter av i huvudsak samma innehåll som i bevillningsutskottets betänkande nr 61/1964.

Tidpunkten för avlämnande av självdeklaration

I motion till 1953 års riksdag hemställdes om förlängning av tiden för avlämnande av självdeklaration till den 1 mars under taxeringsåret. Bevillningsutskottet avvisade detta yrkande i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 10. Utskottet erinrade därvid om att taxeringsförordningens bestämmelser angående tidpunkten för avlämnande av självdeklaration för sådana skattskyldiga, som normalt skall lämna deklarationen senast den 15 februari under taxeringsåret, d.v.s. i allmänhet löntagare, jordbrukare med kontantmässig redovisning och innehavare av annan fastighet, varit gällande alltsedan 1928. Därefter hade vid skilda tillfällen ändringar i förevarande hänseende varit under diskussion. Sålunda hade i samband med genomförandet av 1943 års omorganisation av beskattningsnämnderna övervägts att förkorta deklarationstiden i syfte att bereda taxeringsnämnderna längre tid för granskningsarbetet. Någon ändring hade emellertid inte vidtagits. Frågan om framflyttande av tidpunkten för deklarationens avlämnande för sådana jordbrukare vilka taxerades enligt den s. k. kontantprincipen hade varit föremål för uppmärksamhet vid 1951 års riksdag i samband med lagstiftningen om rätt för jordbrukare att bli taxerade enligt bokföringsmässiga grunder, därvid utskottet i sitt betänkande nr 63 ansett det inte vara möjligt att utsträcka deklarationstiden för denna kategori skattskyldiga. Ett bedömande av förevarande spörsmål måste enligt utskottets mening ske mot bakgrunden av gällande beskattningssystem och taxeringsförfarande. Samma överväganden hade varit avgörande för tidigare avgöranden i samma fråga och då ansetts inte böra motivera en framflyttning av tidpunkten för deklarationens avlämnande.

Ersättning till ledamot av prövningsnämnd

Bestämmelser om arvode åt ledamot i prövningsnämnd finns intagna i 129 § 8 mom. taxeringsförordningen. Enligt detta författningsrums lydelse före 1958 ägde sådan ledamot, som inte var befattningshavare i statens tjänst, under tjänstgöringen uppbära arvode med visst belopp per dag. Ledamot som var befattningshavare i statens tjänst fick — förutom mistade löneförmåner under tjänstgöringen — visst av Kungl. Maj:t bestämt arvode.

I förekommande fall ägde prövningsnämndsledamot uppbära resekostnadsersättning och traktamente. Efter 1958 skall varje ledamot i prövningsnämnd under tjänstgöringen i nämnden uppbära ersättning av statsmedel enligt grunder som fastställs av Kungl. Maj:t.

För närvarande utgör arvodet till prövningsnämndsledamot 60 kr. för dag. Ledamot, som är befattningshavare i statlig eller kommunal tjänst, äger jämväl åtnjuta ersättning för de avlöningsförmåner, fränsett vikariatsersättning, om vilka han visat sig ha gått miste under tjänstledighet för fullgörande av uppdraget. I förekommande fall utgår traktamente och resekostnadsersättning.

Motionerna

Rättsskyddet för den enskilde i skattefrågor

Enligt motionärerna i de likalydande *motionerna I:526* och *II:610* har rättssäkerhetsfrågorna i skatteärenden inte lösts på ett i allo tillfredsställande sätt. Genom att lagstiftaren strävar efter att åstadkomma alltmer förfinade regler ökar komplexiteten i skattelagarna, varigenom riskerna för rättsförluster för den enskilde växer.

Det är av flera skäl ytterst väsentligt att skattelagarna utformas och tillämpas på ett sådant sätt att de skattskyldigas rättssäkerhet inte äventyras. Rättstryggheten är ett värde i sig. Skatten måste vara rättvis och skattebördan fördelas mellan de skattskyldiga efter deras reella inkomstförhållanden och skatteplikt.

Ett problem rörande rättsskyddet i skatteärenden gäller avsaknaden av särskild befattningshavare med uppgift att bevaka den skattskyldiges rätt gentemot taxeringsintendenten. Visserligen finns bestämmelser att granskningen av deklarationerna och prövningen av besvär skall ske objektivt och med beaktande av såväl den skattskyldiges som det allmännas intresse. Av taxeringsförordningen framgår vidare att taxeringsnämndsordförandes, kronombuds, taxeringsassistents och taxeringsintendents ställning skall vara i princip opartisk.

Tillskapandet av en särskild befattningshavare med uppgift att bevaka den enskildes rätt i skatteärenden gentemot taxeringsintendenten skulle emellertid enligt motionärernas uppfattning utgöra ett värdefullt komplement till de regler som ålägger det allmännas organ att ex officio verka till de skattskyldigas fördel.

Spörsmålet i fråga har tagits upp till behandling av 1963 års JO-utredning i dess betänkande Riksdagens justitieombudsmän (SOU 1965:64). Där anföres bl. a. i fråga om vid 1965 års riksdag motionsvis framställda yrkanden om tillsättande av särskilda regionala befattningshavare med anknytning till JO-ämbetet för förstärkning av allmänhetens rättsskydd att syftet med motionerna i och för sig skulle kunna tänkas bli uppfyllt genom att

vid länsstyrelserna inrättades särskilda ombud med uppgift att bevaka de skattskyldigas rättssäkerhet i taxeringsfrågor och meddela praktiska råd och upplysningar i sådana frågor. Även mot bakgrund av detta yttrande finner motionärerna det angeläget att de av dem föreslagna särskilda befattningshavarna tillskapas.

Motionärerna framhåller vidare att JO-utredningen ansett skäl föreligga att föreslå en intensifiering av tillsynen över skattemyndigheterna. En effektivare tillsyn torde därvid kunna ernås endast om ombudsmannen genom organisatoriska åtgärder får möjlighet att utöka sin inspektionsverksamhet. Enbart åtgärden att överflytta vissa ämnesområden från JO och MO kan inte anses tillräcklig.

Enligt utredningens mening bör därför hos JO inrättas en särskild tjänst som byråchef för skatteärenden. Denna bör vara en högt kvalificerad förvaltningsjurist med kunskap om och erfarenhet i taxeringsförfarandet. I avvaktan på att förslag framlägges om inrättande av en sådan byråchefstjänst bör enligt motionärernas mening redan nu hos JO anställas en byråchef för skatteärenden.

Enligt regeringsformen § 113 kan »taxeringsmän, som riksdagens bevillningsföreskrifter å dess vägnar tillämpa» inte ställas till ansvar »för debitering eller taxering». Till kategorien taxeringsmän hänföres i vart fall ordförande och ledamöter i de olika beskattningsnämnderna i lägre instans. Detta stadgande medför att JO inte kan verkställa någon materiell prövning av de beslut som fattas av taxeringsnämnderna. JO-utredningen har också tagit upp frågan om eventuellt avskaffande av detta åtalsskydd. Utredningen anför därvid bl. a. att rent allmänt kan göras gällande att taxeringstjänstemän i detta hänseende inte bör intaga annan ställning än tjänstemän och förtroendevalda ledamöter i andra kommunala nämnder utan alltså vara personligt ansvariga för av dem fattade taxeringsbeslut. Utredningen har själv emellertid inte tagit ställning till berörda spørsmål. Motionärerna anser emellertid att grundlagsbestämmelsen om åtalsskydd bör upphävas och möjligheter med det snaraste skapas för de skattskyldiga att vända sig till JO med klagomål även över själva taxeringsbesluten.

Andra angelägna åtgärder är — menar motionärerna — att införa rätt till ersättning av statsmedel för kostnader i taxeringsprocess och att göra tillämpningen av bestämmelsen i 85 § 2 mom. uppbördsförordningen om befrielse från kvars-katteränta för äkta makar oberoende av särskild ansökan.

Avslutningsvis framhåller motionärerna att de områden, där ett fortsatt reformarbete är angeläget, visserligen är föremål helt eller delvis för utredningsarbete. Enligt motionärerna skulle dock den enskildes ställning i skatteärenden bättre och mer koncentrerat belysas av en utredning än — såsom nu är fallet — genom en uppdelning av delfrågor på flera olika utredningar. Den av motionärerna förordade utredningen bör få i uppdrag dels att —

i syfte att få en samlad bedömning av den enskildes rättsskydd i skattefrågorna — bereda det material som andra aktuella utredningar förebragt, dels undersöka områden i detta problemkomplex som ännu ej utretts på ett tillfredsställande sätt.

Tidpunkten för avlämnande av självdeklaration

Motionärerna i *motionerna I:502* och *II:627* framhåller att det för många människor är en svår uppgift att skriva en självdeklaration. Av den anledningen anlitas också hjälp med deklarationens uppgörande i många fall. På grund av den korta tid som här finns till förfogande uppstår ofta svårigheter att hinna avlämna självdeklaration i rätt tid. Motionärerna anser tidsfristen mellan den dag då arbetsgivare är skyldig att avlämna kontrolluppgift till taxeringsnämnd med åtföljande kopia till arbetstagaren och dagen för självdeklarationens avlämnande vara i kortaste laget.

Förfrågan hos taxeringsnämnds ordförande har också bekräftat att ett stort antal deklarationer avlämnas efter den 15 februari beroende just på att nödvändiga uppgifter för deklarationens upprättande kommit sent samt på svårigheten att erhålla hjälp med att upprätta deklaration.

I *motionen II:264* anför motionärerna att rörelseidkare, till följd av att kraven på bokföringen skärpts och att nya redovisningsuppgifter lagts på företagen, i allt större utsträckning övergår till att överlämna bokföringen åt bokföringsbyråer. Strävandena efter förbättring av redovisningstekniken skulle kunna effektiviseras, om tiden för inlämning av självdeklarationer för rörelseidkare framflyttades från 15 februari respektive 31 mars till 28 februari respektive 30 april. Ägare/ledare av familjebolag, vilken har att avgiva allmän självdeklaration för inkomst av tjänst, bör äga rätt att avlämna denna vid samma tidpunkt som bolaget. Därutöver bör ytterligare anstånd kunna beviljas av taxeringsintendent. Över taxeringsintendents beslut i negativ riktning bör besvärsmätt finnas. Bokföringsbyrå, som har skattskyldigs uppdrag att upprätta bokslut och deklaration, bör i fråga om anstånd med deklaration likställas med den skattskyldige. Vidare bör deklara-tionsblanketterna förenklas och moderniseras och vara tillgängliga under september månad året före taxeringsåret.

Ersättning till ledamot av prövningsnämnd

I *motionerna I:205* och *II:273* åberopas att det såväl från rättssäkerhets-synpunkt som ofta från rent ekonomisk synpunkt är mycket betydelsefullt att ett ärende kan bli prövat under full sakkunskap i prövningsnämnden. På prövningsnämndens ledamöter måste därför kunna ställas mycket höga krav på kunnighet och oväld och inte minst i fråga om kännedom om olika yrkeskategoriers och branschens villkor och problem. Ersättningen till pröv-ningsnämndens ledamöter är emellertid inte tillfredsställande. Enligt gäl-

lande bestämmelser åtnjuter ledamot arvode med 60 kr. för dag jämte i förekommande fall resekostnadsersättning och traktamente enligt rese- och traktamentsklass A i Arr. Ledamot, som är befattningshavare i statlig eller kommunal tjänst, äger jämväl åtnjuta ersättning för mistade avlöningsförmåner. Något särskilt inläsningsarvode utgår inte till ledamöterna.

Med denna utformning av ersättningsbestämmelserna, är det — framhåller motionärerna — i dagens löneläge ofta svårt att rekrytera ledamöter från den fria sektorn. Behovet av väl kvalificerade personer utanför den statliga och kommunala sektorn är emellertid mycket påtagligt.

Utskottets yttrande

Rättsskyddet för den enskilde i skattefrågor

I motionerna I:526 och II:610 har framställts yrkande om utredning och förslag till riksdagen om olika åtgärder ägnade att förbättra rättsskyddet för den enskilde i skatteärenden.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att motsvarande yrkande var föremål för riksdagens prövning senast i höstas, då det i enlighet med en vid bevillningsutskottets betänkande nr 39 fogad reservation av herr John Ericsson m. fl. avvisades. I reservationen framhölls bl. a. att under det senaste decenniet åtskilligt gjorts för att förbättra den skattskyldiges ställning i taxeringsprocessen och att för rättssäkerheten i förvaltningsärenden viktiga beslut kunde komma att framgå av pågående eller redan slutfört utredningsarbete. Reservanterna hänvisade därvidlag särskilt till besvärssakkunniga, vilka i betänkandet »Lag om förvaltningsförfarandet» (SOU 1964:27) framlagt förslag till bestämmelser om bl. a. förvaltningsärendenas handläggning i första instans, om besvär förfarandet, om särskilda rättsmedel och om kostnad i förvaltningsärenden. Också arbetet inom JO-utredningen, förvaltningsdomstolskommittén och landskontorsutredningen kunde enligt reservanternas mening väntas få stor betydelse för rättsskyddet i skatteärenden.

JO-utredningen har numera i sitt betänkande »Riksdagens justitieombudsmän» (SOU 1965:64) framlagt förslag till riksdagens ombudsmannaämbetens framtida organisation. Utredningen, som vid fullgörandet av sitt uppdrag haft som riktpunkt att »ämbetena skall kunna utgöra en effektiv väktare av medborgarnas fri- och rättigheter samt utan dröjsmål kunna ingripa mot missgrepp och godtycke från myndigheters och tjänstemäns sida», har till behandling upptagit åtskilliga av de spörsmål som berörs i motionerna I:526 och II:610. Utredningen har således ansett att justitieombudsmannen bör utöka sin inspektionsverksamhet på skatteväsendets område och därför föreslagit att hos JO inrättas en särskild tjänst som byråchef för skatteärenden. Utredningen har vidare framhållit att den rent allmänt delar den av motionärerna uttalade uppfattningen att det skydd mot

åtal för åtgärder vid taxering och debitering, som enligt § 113 regeringsformen tillkommer taxerings- och prövningsnämndsledamöter, knappast kan anses sakligt motiverat. Då frågan om åtalsskyddets upphävande enligt utredningens mening inte fallit inom dess utredningsuppdrag, har utredningen emellertid ansett sig inte böra ta ställning till förevarande spörsmål. Utredningen har därvid hänvisat till att frågan om åtalsskyddet borde bedömas i samband med en allmän översyn av ämbetsmannaansvarets omfattning. Slutligen har utredningen — likaledes utan att framlägga konkreta förslag till åtgärder — framhållit att det med hänsyn till skattemålen ofta komplicerade beskaffenhet skulle vara från rättssäkerhetssynpunkt av värde om den enskilde hade möjlighet att i skattemål komma i åtnjutande av fri rättshjälp. Behovet av sådan skulle enligt utredningens uppfattning kunna tillgodoses genom att vid länsstyrelserna inrättades särskilda ombud med uppgift att bevaka de skattskyldigas rättssäkerhet i taxeringsförfarandet samt att meddela råd och upplysningar i deklaraionsfrågor.

JO-utredningens betänkande är för närvarande föremål för remissbehandling. Proposition på grundval av detsamma kan väntas till innevarande års höstriksdag.

Uppenbarligen bör de förslag som kan föranledas av nämnda och övriga utredningars arbete avvaktas, innan ytterligare utredningsarbete igångsättes. Utskottet kan heller inte dela motionärernas uppfattning att man genom provisoriska beslut bör föregripa de förslag till åtgärder som kan väntas från Kungl. Maj:t.

På grund av det anförda och då enligt utskottets mening taxeringsförordningens regler för taxeringsprocessen, rätt tillämpade, måste anses fullt tillfredsställande från rättssäkerhetssynpunkt avstyrker utskottet bifall till motionerna I:526 och II:610.

Tidpunkten för avlämnande av självdeklaration

Enligt gällande bestämmelser äger sådana skattskyldiga, vilka enligt lag varit pliktiga föra handelsböcker, åtnjuta anstånd med avlämnande av självdeklaration till den 31 mars under taxeringsåret, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret. Övriga skattskyldiga, d. v. s. löntagare, jordbrukare med kontantmässig redovisning och innehavare av annan fastighet, skall lämna deklaration senast den 15 februari under taxeringsåret. I särskilda fall må dock vederbörande taxeringsintendent efter ansökan av den skattskyldige medgiva anstånd med deklarationens avlämnande.

I motionerna I:502 och II:627 yrkas förlängning av tiden för avlämnande av självdeklaration för fysisk person och dödsbo till den sista februari. Enligt motionärerna i motionen II:264 bör sista dagen för inlämning av självdeklaration för rörelseidkare framflyttas från 15 februari resp. 31 mars till 28 februari resp. 30 april.

Tidsfristerna för avlämnande av självdeklaration har varit desamma under många år. Vid skilda tillfällen har ändringar — såväl förkortning som förlängning — av tidsfristerna varit föremål för bevillningsutskottets bedömning. Utskottet har därvid — mot bakgrunden av gällande beskattningssystem och nuvarande taxeringsförfarande — inte ansett det praktiskt möjligt att medverka till någon ändring av gällande bestämmelser.

Utskottet är medvetet om att en längre deklarationstid i vissa fall kan framstå som motiverad. Särskilt då en lagstiftningsändring görs sent på hösten kan det givetvis vara svårt för riksskattenämnden att tillhandahålla deklara-tionsblanketter i god tid före den 15 februari året därpå. För flertalet skattskyldiga torde emellertid nu gällande tidsfrister vara fullt tillräckliga. Härtill kommer att deklarationsskyldig, som visar att hinder för deklarations avlämnande i rätt tid möter till följd av den särskilda beskaffenheten av hans förvärvskällor, den mera betydande omfattningen av hans verksamhet eller annan omständighet av säregen beskaffenhet har möjlighet att hos vederbörande taxeringsintendent begära anstånd med deklarationens avlämnande. Enligt utskottets uppfattning bör denna föreskrift tillämpas liberalt.

Som utskottet tidigare framhållit torde det inte vara möjligt att inom ramen för den nuvarande taxerings- och uppbörsorganisationen genomföra en generell förlängning av deklarationstiderna. Om taxeringsarbetet skall kunna bedrivas ändamålsenligt, är det tvärtom önskvärt att de skattskyldiga lämnar sina deklarationer så snart som möjligt under taxeringsåret.

Med det anförda avstyrker utskottet skrivelseyrkandena i motionerna I:502 och II:627 samt II:264.

Ersättning till ledamot av prövningsnämnd

Enligt 129 § 8 mom. taxeringsförordningen åtnjuter ledamot i prövningsnämnd för tid, varunder han varit inkallad till tjänstgöring, ersättning enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder. För närvarande utgår jämlikt kungl. brev den 18 maj 1962 arvode med 60 kronor för dag jämte, i förekommande fall, traktamente och resekostnadsersättning. Ledamot, som är befattningshavare i statlig eller kommunal tjänst, äger därutöver rätt till ersättning för mistade avlöningsförmåner under tjänstgöringen.

I motionerna I:205 och II:273 hemställs om sådan ändring av ersättningsbestämmelserna för prövningsnämndsledamöter, att en väl kvalificerad och allsidig sammansättning av prövningsnämnderna möjliggöres.

Utskottet vill instämma i motionärernas uppfattning att de nuvarande bestämmelserna om ersättning till prövningsnämndsledamot inte är tillfredsställande. Ett arvode om 60 kr. för dag är uppenbarligen för lågt med hänsyn inte minst till det betydande förberedelsearbete som prövningsnämndsledamöter normalt måste utföra före prövningsnämndens samman-

träden. Detta — i förening med det förhållandet att ledamot, som inte är statligt eller kommunalt anställd, enligt gällande bestämmelser saknar möjlighet att få ersättning för mistade avlöningsförmåner under tjänstgöring i nämnden — gör att en ändring av bestämmelserna framstår som angelägen.

Enligt vad utskottet erfarit är frågan emellertid föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet. Inom finansdepartementet utarbetas sålunda för närvarande förslag till nya ersättningsbestämmelser. Dessa är avsedda att även gälla nämndemän.

Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna I:205 och II:273.

Utskottets hemställan

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. beträffande rättsskyddet för den enskilde i skattefrågor
att de likalydande motionerna I:526 av herr Harald Pettersson m. fl. och II:610 av fröken Elmén m. fl. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B. beträffande tidpunkten för avlämnande av självdeklaration

att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:502 av herr Eric Carlsson och II:627 av herr Jonasson, samt

2) motionen II:264 av herrar Dahlgren och Gustafsson i Stenkyrka,

icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

C. beträffande ersättning till ledamot av prövningsnämnd
att de likalydande motionerna I:205 av herr Isacson m. fl. och II:273 av herr Ringaby m. fl. måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anført, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 24 mars 1966

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herr John Ericsson, fröken Ranmark, herrar Elofsson*, Tage Johansson, Lundström, Erik Filip Petersson, Enarsson, Ottosson, Arne Pettersson och Stadling; samt

från andra kammaren: herrar Brandt, Gustafson i Göteborg*, Kärlander*, Vigelsbo, Engkvist, fru Nettelbrandt, herrar Eriksson i Bäckmora, Forsberg, Carlstein och Söderström*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

A. beträffande rättsskyddet för den enskilde i skattefrågor

av herrar *Elofsson, Lundström, Erik Filip Petersson, Enarsson, Ottosson, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo*, fru *Nettelbrandt*, herrar *Eriksson* i Bäckmora och *Söderström*, vilka ansett,

dels att det avsnitt av utskottets yttrande, som på s. 8 börjar med »JO-utredningens betänkande» och slutar med »och II:610», bort ersättas med text av följande lydelse:

»JO-utredningen, vars betänkande för närvarande är föremål för remissbehandling, har blottat betydande svagheter i de skattskyldigas rättsskydd. De förslag, som JO-utredningen framlagt för att främja rättssäkerheten för den enskilde, kommer enligt vad som har upplysts att behandlas i en proposition till höstrikdagen.

JO-utredningen har emellertid haft att behandla endast en del av de spörsmål som aktualiserats i motionerna I:526 och II:610. Flera frågor, som gäller den skattskyldiges rättssäkerhet, är under behandling i andra utredningar.

Det föreligger emellertid enligt utskottets uppfattning behov av en samlad översyn och en systematisk granskning av taxeringsförfattningarna utifrån önskemålet att i största möjliga utsträckning — även i enskildheter — tillgodose rättssäkerhetskravet. Den utredning, som utskottet åsyftar, bör självfallet beakta det utredningsarbete som genomföres på skilda håll. Utredningen får icke åberopas till fördröjning av beslut i anledning av JO-utredningens förslag.»

dels ock att utskottet under punkten A bort hemställa,

att riksdagen måtte med bifall till de likalydande motionerna I:526 av herr *Harald Pettersson* m. fl. och II:610 av fröken *Elmén* m. fl. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till riksdagen om åtgärder syftande till att förbättra den enskildes rättssäkerhet i skatteärenden.

B. Beträffande tidpunkten för avlämnande av självdeklaration

av herrar *Elofsson, Vigelsbo* och *Eriksson* i Bäckmora.